1842

LEEUWARDER **COURANT.**

DINGSDAG den 21 JUNIJ.

PROVINCIE VRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 24 Junij 1842, des voormiddags te tien uren, zal aan het Gouvernements Huis te *Leeuwarden*, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving en opbod, worden aanbesteed:

1. De Vernieuwing van een paar Buiten-Vloed-Deuren in de Zeesluis de Molkwerumerzijl.
2. Het Onderhoud, enz. over 1842 van den Statendijk, en de daarin gelegen Zeesluis de Oude Schoterzijl; — en
3. Het Onderhoud als voren van de Verspreide Bruggen.

De Bestekken dezer Werken zullen *acht* dagen vóór de besteding ter lezing liggen in het Gouvernements Huis te *Leeuwarden*, en op de verdere in deze Provincie gebruikelijke leesplaatsen, terwijl op den *vierden* dag vóór de aanbesteding, de noodige aanwijzingen door de aanwezige Opzigters aan de gegadigden zullen worden gegeven, en inmiddels de nader verlangde inlichtingen zijn te bekomen, bij de Heeren Hoofd-Ingenieur, en den Provincialen Ingenieur van den Waterstaat *C. J. Bolten*, te Leeuwarden.

Leeuwarden, den 13 Junij 1842. *Voor den Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, afwezig.* Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

PROVINCIE VRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 8 Julij 1842, des voormiddags tien uren, zal aan het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving en opbod, worden aanbesteed:

1. Het openen van den Ouden Dam, benevens het Doorgraven en Verbeteren van de Oude Vaart, bezuiden den *Bergumerdam*.
2. Het Bouwen eener Draaibrug met Steenen Landhoofden en Vleugels, benevens vier Houten Vleugelbeschoeijingen, over gezegd Vaarwater.
3. Het Veranderen der bestaande Steenen Boog over het tegenwoordige groot Scheepsvaarwater in eene Houten Brug, met Steenen Landhoofden en Vleugels; — en
4. Het verleggen van een gedeelte van den Rijweg bezuiden de in sub 2 genoemde Draaibrug.

Alles te zamen in *één* perceel met de leverantie der daartoe benoodigde materialen.

Het Bestek hiertoe, zal *veertien* dagen vóór de besteding ter lezing liggen in het Gouvernements Huis te Leeuwarden, in de Herberg te Bergumerdam, en op de verdere in deze Provincie gebruikelijke leesplaatsen; voorts te Sliedrecht in het Regthuis, te Gouda in het Harthuis, te Groningen in den Doelen en de Nieuwe Munster, en te Delfzijl in het Heeren Logement; terwijl op den *vierden* dag vóór de aanbesteding, de noodige aanwijzingen door den aanwezigen Opzigter aan de gegadigden zullen worden gegeven, en inmiddels de nader verlangde inlichtingen zijn te bekomen, bij de Heeren Hoofd-Ingenieur en den Provincialen Ingenieur van den Waterstaat *C. J. Bolten*, te Leeuwarden.

Leeuwarden, den 20 Junij 1842. *Voor den Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, afwezig.* Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

De middelprijzen van de *in*- en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe*- en *Roggebrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 17 Junij 1842, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10,75.
Van de *Rogge* per last . . . . 213,00.

Leeuwarden, den 18 Junij 1842. *Voor den Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, afwezig,* Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

PUBLICATIE.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden, verwittigen bij deze, de Ingezetenen, dat de Alphabetische Naamlijst van al de personen, die in dit jaar aan de loting voor de Schutterij moeten deel nemen, ter inzage van een ieder zal liggen op het Stadshuis, van Maandag den 20 dezer tot en met Zaturdag den 25 daaraanvolgende, telkens des voormiddags van 10 tot 12 ure, ten einde een ieder in staat zoude zijn, om, ingeval hun eenige personen of omstandigheden mogten voorkomen die op de lijst nog zouden behooren te worden aangeteekend of daarvan weggelaten, daarvan aan het Stedelijk Bestuur kennis te geven.

De Loting over de Ingeschrevenen zal plaats hebben ten Raadhuize op Maandag den 27 Junij 1842, des voormiddags te 10 ure.

Na het eindigen der Loting, zal dadelijk eene naloting plaats hebben ten behoeve van hen, die sedert de inschrijving van het vorige jaar in deze Gemeente zijn komen wonen, en van zoodanige vreemdelingen als in de termen gevallen zijn om als Ingezetenen te worden beschouwd, en zullen dezen gebragt worden op de Lotingslijst van een der jaren 1808 tot en met 1816, waartoe zij behooren.

Ieder ingeschrevene wordt opgeroepen om bij de Loting tegenwoordig te zijn en redenen van vrijstelling hebbende, die alsdan op te geven.

De ingeschrevenen kunnen zelve hunne nommers trekken of zulks door gemagtigden laten doen; — voor hen, die persoonlijk afwezend mogten blijven, en zich niet door eenen, bij de Commissie bekenden gemagtigde hebben doen vertegenwoordigen, zal door een der Leden van de Commissie worden getrokken.

En op dat zulks kome ter kennis van een ieder dien het aangaat, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Leeuwarden, den 18 Junij 1842. *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
PIER ZEPER.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

ZWEDEN.

STOKHOLM, *den 31 Mei.* De algemeene aandacht wordt hier tegenwoordig bezig gehouden door een, sedert eenige dagen, verspreid gerucht, waarvan ook reeds in de dagbladen melding gemaakt wordt; te weten, dat alhier ontvangen zou zijn een twintigtal exemplaren van een ontwerp, hetwelk niets minder bedoelt, dan eene algemeene vereeniging tusschen Denemarken, Zweden en Noorwegen daar te stellen. Dit plan zou in Denemarken door een geheim genootschap ontworpen zijn en, ter winning van aanhangers, aan agenten van het genootschap in de drie rijken worden rondgezonden. De aldus vereenigde staten zouden een gezamenlijk gemeenebest moeten uitmaken, met eenen afwisselenden voorzitter, beurtelings uit een der drie voormalige rijken te kiezen, aan het hoofd.

De vier, onder de papieren van *Gustaaf III* gevonden pakketten, welke ten opschrift voerden: *Door den regerenden Koning van mijn Stamhuis te openen*, zijn, op last des Konings, aan de orde der vrijmetselaren uitgereikt geworden; wijl er gezegd werd, dat zij papieren, deze orde betreffende, inhielden. De pakketten zijn verleden week in de zich alhier bevindende Vrijmetselaars-Loge onderzocht, zijnde de Domproost *Thossander* daarbij als afgevaardigde van de universiteit van Upsala tegenwoordig geweest, en zijn alle, niet tot de vrijmetselaars-orde betrekking hebbende papieren, door dezen naar Upsala teruggebragt.

SPANJE.

MADRID, *den 7 Junij.* De meest uiteenloopende geruchten gaan omtrent den staat der crisis rond. Van den eenen kant zegt men, dat er nog niets besloten is, en dat er nog wel eenige dagen verloopen zullen, voor dat eene definitive zamenstelling tot stand gebragt zal zijn. Men beweert dat de generaal *Rodil* geslaagd zou zijn, zijn kabinet op volgende wijze te zaam te stellen: President en minister van oorlog, de generaal *Rodil*; buitenlandsche zaken, de graaf *Almodovar*, president van den senaat; minister van binnenlandsche zaken, de heer *Almez de la Serva*, gewezen chef politique, en onder-secretaris van staat aan het ministerie binnenl. zaken; minister der marine, de generaal *Capaz*, vice-president van den senaat; minister van justitie, de heer *Landero*, senateur en gewezen minister van justitie onder het ministerie van *Calatrava* en naar de gebeurtenissen van la Granja; financiën, de heer *Terraz*, directeur der schatkist. Deze keuzen zijn zonder twijfel gegrond op de speciale kundigheden der gekozen personen, maar de parlementaire coalitie zoude met leede oogen een ministerie aanzien, geen van welks leden uit hun midden gekozen is. Het schijnt dat de generaal *Rodil* en de graaf *Almodovar* de twee eenigste personen zijn, die ernstig aan de zamenstelling van een kabinet werken. De groote zwarigheid is, om den heer *Ferraz* te doen besluiten het portefeuille der financiën aan te nemen. Men zegt dat, indien hij er niet toe besluit, alsdan het ministerie van financiën aan den heer *Ramon Calatrava* of aan de heeren *Ayllon* of *Jorda Santandren* zal toevertrouwd worden. Men zegt dat de regent meer dan ooit ongeneigd is om de cortes te ontbinden, uit vrees voor eene uitbersting van den volksgeest in de provinciën.

DUITSCHLAND.

KEULEN, *den 13 Junij.* Onze brandassurantie *Colonia* heeft reeds den 7 dezer de brandschade te Hamburg opgenomen, en, ter somma van 113.300 daalders, betaald. Zij zal wel de eerste zijn, die binnen eene maand de geheele brandschade der woningen, welke zij verzekerd had, heeft kunnen afbetalen. Het vertrouwen is daardoor zoo vermeerderd, dat zij in de laatste helft van Mei 900 nieuwe verzekeringscontracten in Hamburg heeft gesloten.

ENGELAND.

LONDEN, *den 13 Junij.* Den 6 dezer, is in het dorp Clare nabij Ennis, oproer uitgebroken, welks gevolgen ontzettend zijn. De klassen der handwerkslieden hebben zich in grooten getale in de straten verzameld; men merkte daaronder vele vrouwen op, die de mannen aanzetteden. In het begin is het der politie gelukt om zonder geweld de groepen uiteen te drijven, die tegen de huizen van eenige particulieren steenen wierpen. Doch weldra werd de policie zelve aangetast, ten gevolge waarvan drie beambten gekwetst werden. Daarop werd last gegeven om de zich meer en meer zamenpakkende menigte uit een te jagen en van beide zijden op de oproermakers te schieten. Vijf en twintig schoten werden er gelost, waarvan niet een miste. Zestien personen zijn zwaarder of ligter gewond. De oproerlingen, hunne makkers ziende vallen, verspreidden zich onder een vreesselijk geschreeuw. Het volk begon te schreeuwen, dat het zich niet zou onderwerpen en dat er thans bloed gevorderd werd. Bloed om bloed! dit is de kreet, die in Ennis weergalmt. *O'Connell* heeft het volk aangesproken en beloofd, dat er met de meestmogelijke strengheid een onderzoek zou worden bewerkstelligd. Een detachement van het 85ste regement van Limmerick aangekomen is in de kazerne onder de wapenen. Bij het vertrek van den courier is het onderzoek begonnen.

Gisteren is er plotseling en onverwachterwijze een kabinetsraad gehouden. Wij hebben reden om te gelooven, dat de oorzaak hiervan ligt in de droevige, om niet te zeggen vreeswekkende, berigten bij het ministerie van binnenlandsche zaken uit de manufactuurdistricten ingekomen. Het kabinet is ten prooi aan de grootste neerslagtigheid, minder nog om hetgeen geschied is dan om hetgeen gebeuren kan. De berigten van Manchester en van andere districten zijn waarlijk ontzettend, en er bestaat volstrekt geene hoop op verbetering. De localen waar soep wordt uitgedeeld, worden door eene verhongerde menigte belegerd. In verscheidene van deze plaatsen bevinden zich vele Ieren, op wie, naar men vreest, de gebeurtenissen van Ennis veel invloed zullen uitoefenen. Hunne verontwaardiging bij het vernemen van den dood hunner landgenooten was mateloos en de rust van het land is in het grootste gevaar. Te Glasgow is de ellende ijsselijk; onlangs deelde een medeiijdend inwoner dier plaats eenige brooden onder behoeftigen uit; men meende een troep wolven te zien, die elkander hunne prooi betwisten. — God bescherme den staat, want onze bestuurders brengen het volk tot wanhoop.

Van den 15den. Het eerste Arabische oorlogschip dat ooit in Engeland gezien werd is laatstleden Zondag te Deptford aangekomen. Aan boord daarvan bevonden zich vier kostbare Arabische paarden en andere geschenken, door den Koning van Muscat aan Koningin *Victoria* gezonden.

De burggraaf *Duncannon* heeft aan het Hoogerhuis den inhoud van het voorstel medegedeeld, dat aanstaanden Vrijdag, bij de discussien over de derde lezing der wet wegens de belasting op de inkomsten, door den marquis van *Lansdowne* gedaan zal worden. Laatstgenoemde wil het Huis doen verklaren dat eene wijze verandering in de regten op de granen, de suiker en het timmerhout, het bedrag der buitengewone belasting, die door de behoeften van het Rijk geëischt wordt, beduidend verminderd zou hebben, en ook in andere opzigten verkieselijker dan eene belasting op de inkomsten geweest zou zijn.

Al de overige artikelen van het tarief zijn nu door het Lagerhuis aangenomen, hetwelk ook de verandering heeft goedgekeurd, door de ministers zelve in het ontwerp gebragt, door het uitgaand regt wegens de steenkolen op twee schellingen per ton te brengen, in plaats van op vier schellingen, zoo als aanvankelijk beraamd was.

Door de stoomboot *Acadia*, binnen den tijd van tien dagen van Halifax te Liverpool gearriveerd, zijn berigten uit New-York tot 31 Mei aangebragt. De Staten van Maine en Massachusetts hadden commissarissen benoemd, om met lord *Ashburton* definitief over de bepaling der grenslinie te onderhandelen. De leening, in de Vereenigde Staten uitgeschreven, had geringe vorderingen gemaakt, en de questie wegens het tarief bleef nog onbeslist. Het Huis der Representanten had eene merkelijke inkorting gemaakt op de sommen die tot vermeerdering der zeemagt aangevraagd waren.

Er zijn tijdingen van Mexico tot den 14 Mei ll.; dezelve behelzen echter niets belangrijks; de nederlaag van Santa Anna bij de verkiezingen bevestigt zich. De laatste tijdingen van Texas zijn van den 16 Mei ll., alle vrees voor een inval der Mexicanen was toen verdwenen, en het gemeenebest genoot de volmaaktste rust.

Het schijnt dat dit jaar, en wel de maand Mei, een tijdvak van zware ongelukken heeft moeten wezen. Men heeft weder de tijding van eene in hetzelve voorgevallen groote ramp, ditmaal uit de West-Indiën. Zaturdag, den 7 Mei, ten 5 ure des avonds, is er op het eiland Hayti of St. Domingo eene allervreesselijkste aardbeving gebeurd, die alleen in de stad Cap Haytien (voormaals Cap Français) aan tien duizend menschen, twee derde deelen der geheele bevolking, het leven gekost heeft. Uit die stad zelve, welke zoo goed als geheel verwoest is, heeft men geene berigten, maar wel uit Port-au-Prince, dat minder geleden heeft. De tijdingen van daar zijn van den 12den en over Nieuw-York met de gisteren morgen te Liverpool aangekomen stoompakket *Acadia* ontvangen. Door het instorten der huizen te Cap Haytien was er, gelijk gewoonlijk het geval is, brand ontstaan, welk vuur kort daarna een kruidmagazijn deed springen, dat de vernieling der stad voltooid heeft. Na de Kaap schijnt Gonaïves het zwaarst geleden te hebben, kerk, gevangenis, nationaal paleis, tresorie, arsenaal en eene menigte mindere gebouwen zijn er vernield; ook daar is brand ontstaan, zoo men zegt omdat de schokken in eenen der winkels eenen voorraad lucifer-zwafelstokken hadden doen ontvlammen; tot blussching van het vuur had men geen druppel water. Ook St. Marc is door de schuddingen deerlijk geteisterd geworden. Van St. Nicolas en Port Paix weet men niet zekers, maar er liepen geruchten, dat die steden insgelijks geheel of gedeeltelijk vernield waren. Over het algemeen denkt men, dat geene stad in het noordelijk deel des eilands aan de ramp ontkomen is. Te Port-au-Prince heeft men duidelijk twee schokken gevoeld, den eersten iets korter, maar den tweeden zeer lang, de berigten zeggen, omtrent drie mi-

nuten; had de beweging nog langer geduurd, zoo ware ook van deze stad niets overgebleven; elk dacht er aan het schrikkelijke jaar 1770; zelfs nu is er geen publiek gebouw of woonhuis, dat niet geleden heeft. Des nachts na Zaturdag, den volgenden Zondag, Maandag, Dingsdag en nog langer hebben zich schokken doen gevoelen. Op de schepen heeft men de schudding gevoeld, eer dat de matrozen de huizen zagen waggelen, zoodat men denkt dat de beweging van het westen gekomen is. Voor den schok heerschte in den loop van Zaturdag te Port-au-Prince eene drukkende hitte, en zware wolken, die de naburige bergen bedekten, dreven in de rigting van het zuidwesten naar het noordoosten. Naderhand, bij het voortduren der schuddingen, was het weder veranderlijk, nu eens had men hitte, dan regen, dan heldere lucht, dan teekens van storm. De regering heeft terstond alle maatregelen welke zij vermogt genomen om het ongeluk te lenigen. Geneeskundigen, artsenijen, mond- en andere behoeften zijn naar de Kaap en elders henen gezonden. De gouverneur van Limbe, eene plaats niet ver van die ongelukkige stad, heeft zijnen adjudant derwaarts afgevaardigd, hij vond de stad vernield, de puinhoopen door de zee overdekt, en het ongelukkige overschot der inwoners, meestal gekwetst, in een klein hoekje, dat aan het verderf ontkomen was, bijeengeschoold. Er zijn inschrijvingen geopend om hun te hulp te komen. Tot overmaat van ramp heeft, na de aardbeving, het landvolk zich op sommige plaatsen vereenigd, om de ongelukkige stedelingen te plunderen.

Het Belgische stoomvaartuig *Britisch Queen* is in den ochtend van 28 Mei, na eene reis van drie en twintig dagen, uit Southampton te New-York aangekomen.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 16 Junij.* Z. M. de Koning Groothertog heeft Luxemburg in den avond van den 13den verlaten, den weg naar Trier nemende, en, even als bij Hoogstdezelfs reis naar gemeldde stad, door Duitschland het striktste *incognito* bewarende. Detachementen van het Pruissische garnizoen, de beide eerewachten, de autoriteiten en eene ontelbare volksmenigte deden den Koning Groothertog uitgeleide tot naar het Fetschenhof, en Z. M. verwijderde zich onder het luiden van alle klokken, het losbranden van het geschut der onderscheidene forten, het geroffel der trommels en het gejuich der menigte. Reeds in den ochtend had Z. K. H. de Prins *van Oranje* Luxemburg verlaten, insgelijks den weg naar Trier nemende, alwaar Z. K. H. deszelfs Koninklijken vader aantreffen zou.

Een vreesselijke brand heeft ook het Groothertogdom geteisterd. Het bloeijende, aan den Moezel gelegene, vrij aanzienlijke stadje Wasserbillig is geheel in de asch gelegd. Slechts vier of vijf huizen, die eenigermate afgezonderd stonden, hebben niet in de ramp gedeeld. Alle overige gebouwen, de gansche kom der gemeente, is eene prooi der vlammen geworden. Men zegt, dat Z. K. H. Prins *van Oranje*, en daarna Z. M. de Koning Groothertog, bij Hoogstderzelver doorreizen, dadelijk door vrij aanzienlijke bijdragen in den eersten nood voorzien hebben. Met uitzondering van vijf of zes huizen, was niets tegen brandschade verzekerd.

Van den 17den. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft, in hare zitting met gesloten deuren van gisteren, hare voorloopige beraadslagingen van het ontwerp van het nieuwe reglement van orde der Kamer voortgezet, en, naar men verneemt, ten einde gebragt. Thans zal het bij herhaling, en zelfs gedurende de gehoudende beraadslagingen, gewijzigde Reglement van orde der kamer tot een geheel gebragt, en alsdan aan de discussiën onderworpen worden. Het schijnt nog onzeker, of die beraadslagingen in commité generaal, dan wel in het openbaar, zullen worden gehouden.

Morgen ochtend zal de Kamer beraadslagen over het ontwerp nopens de Burgerlijke pensioenen, hetwelk, blijkens het laatst uitgebragte centrale verslag, nog veel tegenstand ontmoet.

Men verneemt, dat achtervolgens zal worden beraadslaagd: 1°. over het ontwerp, betrekkelijk het Notariaat; 2°. over dat, betrekkelijk de zaken der maatschappij van weldadigheid; 3°. over dat, tot wijziging en aanvulling der wet van 30 Mei 1840 (*Staatsblad no.* 16), houdende eene belasting op de runderen, enz; en 4° over dat, houdende eene geldleening voor de kosten van den aanleg eens ijzeren spoorwegs van Maastricht naar de Duitsche grenzen, met een zijtak naar Kerkraede. Men houdt het er voor, dat na de behandeling van deze ontwerpen van wet, de werkzaamheden van de kamer voor de loopende zitting zullen eindigen, en dat de ontwerpen van wet nopens het stem- en kiesregt, die in de afdeelingen geen gunstig onthaal ondervonden hebben, tot de volgende zitting zullen blijven liggen. Men vleit zich, de bovengemeldde ontwerpen nog in de loopende maand te zullen kunnen afhandelen.

Ten gevolge van de bedenkingen, welke in de afdeelingen van de kamer gemaakt zijn, ten aanzien van de ontwerpen van wet, nopens het stem- en kiesregt, enz., heeft de Regering aan de afdeelingen de volgeude vragen onderworpen, die daar een punt van overweging hebben uitgemaakt.

1°. Zullen de kiezers, ter benoeming van staatsleden ten platten lande, al of niet wegvallen? 2° Zal er een vaste, dan wel een veranderlijke census zijn? 3°. Zoo er een vaste census zal zijn, wat zal dan tot grondslag der regeling van denzelven strekken? 4° Zal de, bij art. 133 der grondwet, bedoelde verdeeling van iedere provincie in districten tot de verkiezing door den landelijken stand der provinciale vergaderingen, al of niet bij de wet worden vastgesteld? 5°. Zal de termijn van voortduring der functie voor de leden der provinciale en gedeputeerde Staten, voor de stedelijke en plattelands-besturen, en van de leden der stedelijke kies-collegiën, op vijf jaren worden bepaald? Zoo neen, welke zal dan de termijn zijn? 6°. Zal het getal der leden van de provinciale en van de gedeputeerde Staten nu door de wet worden geregeld? 7°. Zal de thans in eenige stedelijke reglementen voorkomende bepaling omtrent het kiezen van raadsleden uit de buitenterritoiren van sommige steden, in de wet worden opgenomen? 8°. Zal in de wet worden opgenomen het thans bij de reglementen bestaande beginsel, dat sommige gemeenten van het platteland den naam van steden dragen; en zal men in de wet insgelijks het thans in de reglementen bestaande voorschrift opnemen, dat in sommige gemeenten van het platteland, de raadsleden geheel of ten deele door kiezers zullen worden benoemd? 9°. Hoe zal de benoeming der gemeente-raadsleden ten plattenlande geschieden? *a* door gedeputeerde Staten, na het plaatselijk bestuur te hebben gehoord, zoo als thans plaats heeft? *b.* door gedeputeerde Staten op voordragt van candidaten door stemgeregtigden? *c.* door stemgeregtigden? of wel *d.* door kiezers, nadat deze door stemgeregtigden zijn benoemd? 10°. Welk beginsel zal worden aangenomen ten aanzien der heerlijke regten?

Van den 18den. Zijne Majesteit de Koning, is gisteren avond van Hoogstdeszelfs reis naar Luxemburg in deze residentie teruggekeerd.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen het ontwerp van wet omtrent den inkoop, de aflossing en de intrekking van schuld over 1842, hetwelk aan de Afdeelingen is verzonden.

Daarna is beraadslaagd over het ontwerp van wet *nopens de Burgerlijke Pensioenen*, waarover eene zeer langdurige discussie gehouden is. H. H. Exc. de ministers van Financiën en Justitie hebben het ontwerp breedvoerig verdedigd. Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp *verworpen* met eene meerderheid van 31 tegen 12 leden. Voor het ontwerp hebben gestemd de heeren *Tromp, van Hoorn van Burgh, Romme, Schooneveld, Luyben, Cornelie, van der Gronden, Mutsaerts, Ingenhausz, van Rechteren, Bruijnwijk* en *van Dam van Isselt.*

Vervolgens is de Vergadering gescheiden.

KAMPEN, *den 18 Junij.* Het uitbrengen van het paal- en rijs-werk aan het Keteldiep, wordt steeds met ijver voortgezet. Nog weinig verder, en men is tot op de gemiddelde diepte der Zuiderzee gevorderd. Als wanneer deze grootsche arbeid voltooid is. Dan zal men door kribwerken de zijspruiten van den IJssel tot den grooten stroom heenleiden, ten einde de hoofdstroom der rivier door vermeerderde schuring op behoorlijke diepte blijve. Reeds begint onze stad de weldaden te gevoelen van een maatregel, welke door de wijsheid en volharding van den vorigen gouverneur is tot stand gekomen. Zonder twijfel, Kampen wordt eene handel en zeestad; en zoo als zich nu reeds hout handel met Noorwegen begint te vestigen, zal hier langzamerhand meer en meer zeehandel komen, terwijl aan den anderen kant de handelsbetrekkingen met Duitschland van dag tot dag levendiger worden. Mogten de moeijelijkheden, welke de vaart op den IJssel bezwaren, door middel van doorsnijdingen omstreeks Doesburg, toch spoedig worden opgeheven, en daardoor de schuring op de rivier van daar af worden vermeerderd.

LEEUWARDEN, *den 20 Junij.* In het vorig nummer werd onder het artikel Amsterdam medegedeeld, dat aldaar op den 13den een proeftogt was gedaan met eene ijzeren boot, bestemd als volksschuit te varen tusschen de Lemmer en Strobos; sedert is ons gebleken, dat die mededeeling onjuist is, daar de bedoelde welgelukte proeftogt gedaan is, met eene ijzeren Barge, bestemd om in correspondentie op de Stoomboot *Willem de Eerste*, der Vriesche Meer en Kanaal Stoomboot Maatschappij, de dienst te doen tusschen de steden Leeuwarden en Sneek; met grond mag men verwachten, dat zulks tevens eene belangrijke verbetering in de communicatie der genoemde Steden zal te weeg brengen, daar bij de proeftogt gebleken is, dat den afstand, door de gewone jaagschuiten van Amsterdam op Weesp in 2¼ uren afgelegd wordende, door deze ijzeren Barge in 1¼ ure is verrigt.

De Directeur-Generaal van Marine heeft ter kennis van alle zeevarenden en daarbij belanghebbenden gebragt, dat ter betere aanwijzing van het vaarwater de Spleet, loopende door de Westplaat ter inkomen van de Maas, de betonning aldaar door de plaatsing van twee tonnetjes is vermeerderd, liggende op de volgende merken, als: een zwart tonnetje, tegen de noordzijde op het langsmerk, de toren van Maasland, eene handspaakslengte beoosten het steenen baken, en een prinse tonnetje, tegen de zuidzijde op het langsmerk, het steenen baken, de toren van Maasland en het koepeltje, genaamd Zeeburg, in eene driesprong, beide op het dwarsmerk Oost Voorne, Brielle en het huisje van het oeverlicht te Oost-Voorne in eene driesprong, en op eene diepte van 2 el 60 duim met laag water.

De *Staats-Courant* deelt mede de opbrengst der algemeene collecte en giften ten behoeve der stad Hamburg van onderscheidene steden, plaatsen en gemeenten, waar onder anderen voorkomen: Van de stad Sneek *f* 560 20. Makkinga en Oldeberkoop c. a. *f* 58,24½. Roordahuizum *f* 27,17. Minnertsga *f* 31. Firdgum *f* 5. Tzummarum *f* 33. Berlicum *f* 32,13. Grietenij Gaasterland *f* 227,04½. Grietenij Westdongeradeel *f* 59,89. Grietenij Haskerland *f* 189 25. Grietenij Rauwerderhem *f* 81,26½. Grietenij Ængwirden *f* 23,07½. Grietenij Schoterland *f* 90,85. Wolvega *f* 55. Noordwolde en Blesdijke *f* 29,75½. Grietenij Doniawerstal *f* 37,50. Grietenij Lemsterland *f* 69,02. Grietenij Utingeradeel *f* 292,53. IJlst *f* 41,62. Oldetrijne *f* 26,19. Beetgum en Menaldum *f* 23,71½. Grietenij Dantumadeel *f* 114,73. Grietenij Wijmbritseraal *f* 607,79½. Kollum *f* 365,44½. Burum c. a. *f* 79,80. Workum *f* 96,17½. Deinum *f* 33,80. Boisward *f* 285,45½. Grietenij Wonseradeel *f* 609 31½. Harlingen *f* 473,42½. Grietenij Oostdongeradeel *f* 87,19½. Heerenveen en St. Johannisga *f* 119,84. Grietenij Smallingerland *f* 75,02½. Westergeest *f* 75,02. Dronrijp *f* 16. Grietenij Bildt *f* 91. Grietenij Opsterland *f* 270 91. Warga c. a. *f* 20,83. Stavoren *f* 12,50. Grietenij Ooststellingwerf *f* 34,35. Grietenij Leeuwarderadeel *f* 295,12½. Grouw *f* 63,65. Pietersbierum *f* 17,22. Wijnaldum *f* 18,90. Almenum *f* 25,27½. Sexbierum *f* 25. Oosterbierum *f* 26. Lidlum (Klooster) *f* 7. Grietenij Hennaarderadeel *f* 283,04. Hindeloopen *f* 27,20. Dockum *f* 225,79½. Koudum *f* 60,52½. Tietjerksteradeel *f* 237,90. Beers *f* 10,10.

Dezelfde Courant deelt wederom eene bekendmaking van Z. Exc. den Minister van Financiën mede, houdende de giften, die ten behoeve van de stad Hamburg nader bij de ontvangers der accijnsen zijn gestort, alsmede de opbrengst der algemeene collecte in een groot aantal gemeenten. Z. Exc. berigt, dat het bedrag, bij de ontvangers der accijnsen overgebragt, met inbegrip van de vroeger bekend gemaakte stortingen *f* 65,214,39 beloopt.

Men berigt het volgende uit 's Hage: „ Den 13 dezer heeft alhier, in de Schutters Doelen, eene bijeenkomst plaats gehad van eenige ingezetenen des Rijks, tot de aanzienlijkste en meest gegoedde klasse der maatschappij behoorende. Men heeft bij die gelegenheid de grondslag gelegd eener Vennootschap, ten doel hebbende het fabriceren van vensterglas. Deze onderneming zal strekken om te voorzien in de behoefte aan een onontbeerlijk artikel, hetwelk ons steeds van buiten 's lands moet worden toegevoerd en ons afhankelijk doet zijn van vreemden. De zucht om dit edel doel te bevorderen, die de deelhebbers der Vennootschap bezielt, moge daaruit blijken, dat dadelijk na het passeren der acte van constitutie, ⅘ gedeelte van het maatschappelijk kapitaal was geplaatst. Men kan niet anders dan deze poging, om de nationale nijverheid te bevorderen, toejuichen, en de beste wenschen te vormen voor het welslagen eener zoo nuttige onderneming."

In vele streken van Duitschland is eene behandeling van het hooi, naar den uitvinder de *Klapmaijersche* genoemd, in gebruik, waardoor het afgesneden gras voor alle verachtering behoed, en het broeijen na de inoogsting voorgekomen kan worden. Het gras wordt naml. reeds daags nadat het gemaaid is, in groote hoopen gelegd, welke verscheidene wagenvrachten inhouden, en zoo vast mogelijk worden zamengedrukt; gewoonlijk vangt de broeijing reeds weinige uren daarna aan, en gaat, zelfs naar evenredigheid van behoorlijke vochtigheid van het gras, met snelheid voort. Op den voortgang der broeijing moet zorgvuldig gelet worden; want zoodra dezelve tot dien graad geklommen is, dat men de hand, wegens de hitte, niet in den hoop kan houden, moet dezelve uiteen geworpen en het gras rondom uitgespreid worden. Eenige uren van zonneschijn of *wind zijn* dan toereikend, om het gras tot eene volkomene droogte te brengen *en het hooi* tot inoogsting geschikt te maken. Het uitwerpen van de hoopen, wanneer zij den vereischten staat van broeijing bereikt hebben, mag volstrekt geen oogenblik verzuimd worden; regen zelfs mag hiervan niet terughouden, aangezien er anders bederf zoude kunnen ontstaan. Is echter het voeder eenmaal afgekoeld en droog geworden, dan kan men het gerust weder tot hoopen verzamelen of binnen werken, zonder verder broeijing te duchten te hebben. Hooi, op die wijze verkregen, is zoet van smaak, en staat de beesten zeer wel aan. Gedurende de broeijing verspreidt zich eene aangename reuk als van honig, of gegist brooddeeg. Verder in het Noorden en in Rusland wordt deze manier altijd gevolgd, doch men draagt daarbij zorg, eene opening in het midden der hoopen te bouwen, zich daartoe bedienende van vier ruwe planken, in den vorm van eenen koker opgerigt, of wel van rijsbossen, die de opstijgende lucht of damp doorlaten, om welke het gras wordt opgehoogd en aan de broeijing overgelaten. Houdt het rooken op, dan worden de hoopen gebroken en verder als boven behandeld. Het hooi, vervolgens ingeoogst zijnde, bederft of broeit niet, en volgens de ondervinding ook aldaar, eenen goeden smaak behoudende, wordt het met graagte genuttigd.

REDEVOERING *van den Heer Mr. T. S. TROMP, bij de beraadslaging over het ontwerp van wet tot regeling van het batig slot der overzeesche bezittingen in* 1842; *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den* 13 *Junij jl.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Eene hoofdreden noopt mij mijn gevoelen over dit wets-ontwerp open te leggen; hetzelve staat in het allernaauwst verband met de laatste aangenomen wet op de middelen ter dekking der uitgaven over het loopende jaar, en bij de beraadging over die wet werd door mij, nadat in de laatste zitting het vroeger opgenomen cijfer uit de wet was geligt, en de behandeling van dit zeer aangelegen onderwerp tot eene nadere bepaalde voordragt van wet werd geprorogeerd, het voorbehoud genomen en de toezegging gedaan om ter gelegenheid van die nader voor te dragen wet op deze zaak te willen en te moeten terugkomen; — ik ging op dat oogenblik echter een stap verder, en merkte op dat de contracten aangegaan met de Handelmaatschappij op het voor het moederland beschikbare saldo een zeer wigtigen invloed hadden; dat ik die contracten, en meer speciaal de kapitalisatie-contracten, als zonder medewerking der wetgevende magt zijnde aangegaan, voor de Staten-Generaal als niet verbindende beschouwde.

Ik wil thans aan mijne gedane belofte voldoen, en de gronden van dit mijn gevoelen nader ontvouwen.

Ik stem het der Regering volkomen toe, dat de bewuste contracten van het oogenblik van derzelver onderteekening voor de beide gecontracteerd hebbende partijen verbindende zijn geweest; dat de Regering, een der beide contractanten, op die overeenkomsten geene inbreuk kan noch mag maken zonder krenking van de regten van de andere partij.

Er zal wel niemand in deze vergadering zijn, die de Regering zoude willen aansporen hare plegtig aangegane verbindtenissen niet gestand te doen, en hierdoor op eene trouwelooze wijze 's lands krediet te ondermijnen. Neen, Edel Mogende Heeren! dit is zoo verre althans van mijne bedoeling verwijderd, dat in stede hiervan ik de verbindtelijkheid dier contracten door de wet al meer wensch uit te breiden en te versterken, het nationaal crediet zoo veel mogelijk te consolideren en het onderling vertrouwen en de eenstemmigheid tusschen den Vorst, zijne ministers en de Staten-Generaal te bevorderen: daarom stem ik aan de Regering onvoorwaardelijk toe de onkreukbare verbindtelijkheid der aangegane contracten tusschen de gecontracteerd hebbende partijen, en geloof ik dat zij mij even rondborstig zal moeten toestemmen, dat die verbindtelijkheid zich ook strengelijk beperkt tusschen hen die de verbindtenis hebben gesloten; dat door een derde uit die contracten geen bijzondere regten kunnen worden ontleend aan de eene zijde, maar ook evenmin aan niemand buiten de partijen die zich hebben verbonden, verpligtingen kunnen worden opgelegd, of daaruit bij gevolgtrekking worden afgeleid.

Gij merkt, Edel Mogende Heeren! en ik heb er reeds bij de behandeling van de wet op de middelen opzettelijk gewag, en den minister van Kolonien er bijzonder indachtig op gemaakt, dat ik niet in het allerminste deel in het door een onzer leden, doorgaans aan mijne zijde gezeten, doch wien wij het genoegen niet mogen hebben in ons midden te zien, geuitte gevoelen als of de Staten-Generaal de bevoegdheid zouden hebben de nietigheid der bedoelde contracten in de roepen, omdat daarbij de opkomsten der Oost-Indische bezittingen zijn verpand; omdat de contracten zijn gebaseerd op eene *falsa causa*; of omdat men, in strijd met de bestaande wet, in cas van verschil de uitwijzing aan een even getal arbiters heeft opgedragen Neen! de Staten-Generaal, als niet geconcurreerd hebbende tot het sluiten dier contracten, kunnen vis-à-vis de Handel-maatschappij dusdanige argumenten niet doen gelden.

Het is hier alleen de vraag, of bij de bedoelde kapitalisatie-contracten, en waarmede het consignatie-contract in een onmiddellijk verband staat, niet in de regten van de Staten-Generaal als derde belanghebbende bij het onderwerp is ingegrepen. Is dit zoo, en daarvoor moet ik het houden, dan zijn die contracten ten opzigte dier derde belanghebbenden niet verbindende, want overeenkomsten zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen; dan is het van het uiterst belang dat het gebrekkige bij eene wet worde hersteld en hierdoor tevens worde gezorgd dat in het vervolg zonder medewerking van de Staten-Generaal dergelijke contracten niet worden gesloten.

Er is, zeide ik, bij die contracten in de regten der Staten-Generaal ingegrepen, en deze stelling steunt op de volgende inzigten:

De magt die er toe vereischt wordt om over revenuen van den Staat zoodanige overeenkomsten te kunnen sluiten, is wetgevende magt.

De Koning nu had ten tijde van het aangaan van het eerste kapitalisatie-contract ten opzigte der Overzeesche *bezittingen*, regtens, behalve het opperbestuur, niet tevens de wetgevende magt.

Welke uitgestrekte regten sommigen ook aan dit uitsluitend opperbestuur mogen verbinden heeft men het algemeen steeds daarvoor gehouden, dat althans de beschikking over de zuivere opkomsten der Oost-Indische bezittingen bij de gewone wetgevende magt behoort. Men mag en moet het aan die beschouwing toeschrijven dat de Regering begreep zich niet te kunnen onthouden, om bij de herziening der grondwet voor te stellen aan art. 60, zoodanig bijvoegsel te plaatsen dat het artikel ten opzigte der financiën in dien zin interpreteerde.

Van het oogenblik af dat de Regering die voordragt deed, en ten minste van het oogenblik af, dat de gewone wetgevende vergadering zich daaromtrent met de Regering had vereenigd (5 Junij 1840), is het eene besliste zaak geworden dat volgens ons staatsregt de beschikking over de inkomsten onzer Overzeesche bezittingen, voor zoo verre voor de Indische huishouding niet benoodigd, bij de gewone wetgeving behoort. Hiertegen doet mijnes inziens niets af, hetgeen door den minister van kolonien bij vroegere gelegenheid eens is opgemerkt, dat de bijvoeging, in art. 60 (nu art. 59) haar beslag eerst heeft erlangd in de dubbele kamer en dat nog inmiddels voor die vergadering de contracten zijn verteekend, want de bijvoeging is niet voorgesteld als een geheel nieuwe bepaling, maar veeleer als interpretatie ten opzigte van de financiën van de oude bepaling in art. 60.

Zou dus de Koning reeds inbreuk op de magt der Staten-Generaal hebben gemaakt indien het kapitalisatie-contract was gesloten voor er nog aan eenige herziening der grondwet was gedacht, veel meer is dit het geval nu het eerste contract is gesloten meer dan zes weken nadat men overeengekomen was, dat het noodig was art. 60 te interpreteren in voege zoo als is geschied, en nog *veel* meer, nu onder het volle bestaan van het tegenwoordige art. 59 der grondwet, eene geheel nieuwe overeenkomst omtrent de aflossing van schuld aan de Handelmaatschappij door den minister namens den Koning is gesloten, waarbij de periodieke aflossing dezer schuld zeer aanmerkelijk is ingekort om te meer geld aan den minister van financiën beschikbaar te kunnen stellen tot dekking van de gewone en steeds hooger klimmende staatsbehoeften

Ik mag waarlijk, Edel Mogende Heeren! mijne bevreemding niet weerhouden dat men dergelijk onderwerp als het beramen en daarstellen van een krachtig mid, del ter bestrijding der staatsuitgaven, de bepaling omtrent het al of niet aflossen van schuld, als vreemd aan de zorgen en bemoeijingen der Staten-Generaal kan achten, en hoe de Regering de vrees kan voeden dat door het gemeenschappelijk overleg het crediet van den Staat of dat der Handel-maatschappij hierdoor zou kunnen lijden, hetzelve zoude in tegendeel naar mijn oordeel hierdoor krachtig worden onderschraagd. Worden dergelijke maatregelen met gemeenschappelijk overleg tot stand gebragt, zijn zij dadelijk bij allen bekend, voor allen, voor de gansche natie verbindende; geschiedt dit niet, dan blijft steeds de geheime vrees bij de natie bestaan dat er tusschen 's Konings minister en de Handel-maatschappij overeenkomsten kunnen worden aangegaan ter aanvulling van de middelen om 's lands uitgaven te bestrijden welke een nadeeligen invloed op den stand onzer financiën uitoefenen.

Men moet het mij toch toestemmen, dat, wanneer als beginsel wordt aangenomen dat de minister van Kolonien onder de bestaande grondwet in het jaar 1841 eene verbindtenis, voor de wetgevende magt verpligtende, heeft kunnen aangaan ten gevolge waarvan in den loop van 1842 in plaats van 5 millioen slechts 2 en een half millioen uit het batig saldo aan de Handel-maatschappij voor intressen en aflossing van schuld zal worden besteed, hij na verloop van een of meerder jaren *eodem titulo* geregtigd is eene verbindtenis te sluiten ten gevolge waarvan de schuld met geen enkele duizend gulden zal worden ingekort, om het geheele overschot voor dagelijksche behoeften te verteeren.

Het aannemen en vestigen van zoodanig beginsel kan nimmer leiden om het vertrouwen op den loop en toestand van 's lands financiën, op den gang van het beheer van het in mijne schatting zoo hoogst respectabel ligchaam, de Handel-maatschappij, te ondersteunen; maar moet dat vertrouwen inwendig en duurzaam verzwakken.

Vraagt gij mij, Edel Mogende Heeren! of ik dan zoo zeer de vrees voed dat door nadere verbindtenissen tusschen den Minister van Kolonien en de Handel-maatschappij 's lands ware financiële belangen zullen worden veronachtzaamd, dan antwoord ik uit volle borst en met een opgeruimd gemoed, dat bij niemand minder dan bij mij die vrees huisvest.

Ik ben in de gelegenheid gesteld geworden den loop der handelingen tusschen het ministerie van Kolonien, het Indische bestuur en der Handel-maatschappij, met andere waardige mannen eenigzins van meer nabij gade te slaan en in den loop van dit onderzoek, waaraan vele uren en dagen zijn gewijd, is bij opklimming het goede vertrouwen op de verschillende takken van het Indisch bestuur en der Nederlandsche Handel-maatschappij steeds toegenomen.

Omtrent alles wat ter inlichting en opheldering van zaken konde strekken, werd zonder eenige terughouding de meest uitvoerige mededeeling gedaan, en wij mogten allen de hoogst aangename overtuiging erlangen, dat bij de administratie van dit departement alles werd aangewend tot verkrijging van de meest voordeelige uitkomsten en dat sedert het aangaan der eerste contracten bereids vele voordeelige bepalingen zijn tot stand gebragt.

Maar de beste zorg in het beheer, kan het beginsel niet wettigen dat de Koning alleen de bevoegdheid heeft om naar eigen inzigten de schuld af te lossen die het onderwerp uitmaakt van de kapitalisatie-contracten.

Wanneer ik de daadzaak aanneem, die niet zal betwijfeld of ontkend worden, dat het grootste gedeelte der 39 millioen die de Handel-maatschappij op het einde van 1840 van het gouvernement te vorderen had, hier te lande is besteed tot allerlei onderwerpen die behooren tot de hoofdstukken onzer begrooting, doch waartoe men wist dat de toestemming der Staten-Generaal niet wel kon worden verkregen, dan heeft de Koning zeer zeker het regt niet die schuld eigener autoriteit af te lossen met landsgeld. Alle uitgaven van het rijk moeten toch volgens art. 121 der grondwet onder medewerking van de Staten-Generaal worden geregeld.

Gesteld nu, dat in dat artikel alleen worden bedoeld uitgaven voor het bestuur hier te lande, dan nog ressorteert daaronder ongetwijfeld de uitgave tot aflossing van schuld, waarvan hier sprake is; aangezien het geld, hetwelk men zich heeft doen voorschieten, is gebezigd voor onderwerpen, die op het gewone budget van den Staat te huis behooren, en dus de schuld is gemaakt voor het doen van uitgaven, die geheel binnen den kring der kennisneming van de Staten-Generaal zijn gelegen.

Het komt hier mijnes inziens aan, niet op de herkomst van het geld, waarmede de aflossing plaats zal hebben, maar op den aard der schuld.

Is het verschuldigde geld besteed voor onderwerpen die op het budget van den Staat te huis behooren, dan is ongetwijfeld de uitgave die vereischt wordt om het geld terug te geven eene uitgave van het rijk, in den letterlijken zin van het woord en tot de regeling van zoodanige uitgaven vereischt art. 121 onbeperkt de inwilliging van de Staten-Generaal.

Het komt mij derhalve voor, dat ook ten opzigte van den aard des ontwerps van het contract (dat is ten opzigte van den aard der schuld) de Koning zich eene bevoegdheid heeft gegeven, die bij den grondwet aan den Koning en de Staten-Generaal is toegekend.

Ziet daar, Edel Mogende Heeren! opzettelijk het hoofdbezwaar ontwikkeld hetwelk mij moet weerhouden mijne goedkeurende stem aan het aangeboden wetsontwerp te geven. Ik zal thans van geen andere bezwaren gewagen; zij zijn genoegzaam omstandig in het proces-verbaal der eerste afdeeling opgenomen. Ik zal er alleen dit van zeggen, dat naar mijne gedachten de voorzigtigheid, zoo wel als de bepaling van art. 59 der grondwet gebiedend vordert, geen geraamd batig saldo onder de middelen van een opvolgend jaar op te nemen; maar het werkelijk bevonden voordeelig slot van het afgeloopen jaar; dat ik geen nadeel er uit voorzie dat dan een aanzienlijke som eenen geruimen tijd ongebruikt zoude liggen, omdat het departement van Koloniën eene strikte intrest rekening houdt met de Nederlandsche Handel-maatschappij en steeds dadelijk na iedere veiling van producten 5°/₀ intrest van den koopprijs geniet.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 13 Junij het tjalkschip *de 3 Gebroeders*, kapt. H. O. Heida, van Leer; het kofschip *Margaretha*, kapt. K. F. Harding, van Oudsoen. — Den 14 dito de kofschepen *Sophia*, kapt. R. G. Wever en *Zeldenrust*, kapt. G. A. Jonkhof, beide van Droback; het galjootschip *Wellington*, kapt. M. J. Zeeman, van Riga. — Den 15 dito de schonerschepen *Orwell*, kapt. C. Carter en *Eclipse*, kapt. S. H. Finch, beide van Londen; de kofschepen *Elisabeth Maria*, kapt. H. B. Drok en *Catharina Elisabeth*, kapt. T. J. Reus, beide van Larwich. — Den 16 dito het brikschip *Alexandrina*, kapt. C. K. Vogt, van Riga. — Den 17 dito de kofschepen *Maria*, kapt. H. H. Ebes, van Stavanger en *Hendrina*, kapt. J. J. Buiten, van Hartlepool; het barkschip *Argo*, kapt. C. Haagensen, van Droback. — Den 18 dito de schonerschepen *Flora*, kapt. John Manning en *Northam*, kapt. T. R. Botson, beide van Londen.

Uitgezeild: Den 13 Junij het schonerschip *Era*, kapt. J. Carpenter, naar Engeland. — Den 14 dito de kofschepen *de Houthandel*, kapt. H. D. de Grooth, *Arendina*, kapt. J. K. Brouwer en het smakschip *de Goede Hoop*, kapt. P. E. Vos, alle drie naar Noorwegen. — Den 16 dito de schonerschepen *Union*, kapt. H. B. Disneij en *Friends*, kapt. W. Cousins, beide naar Londen; het everschip *Wander*, kapt. P. Bartels, naar Hamburg; het kofschip *Prov. Overijssel*, kapt. P. S. Pluizinga, naar Schotland.

De BOTER te Leeuwarden, den 17 Junij 1842, *f* 31,00 à *f* 33,00.
GROVE KAAS *f* 16,00 à *f* 19,50.
BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*
LEEUWARDEN, Vrijdag den 17 Junij 1842: Puik Boter *f* 33,00.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 18 Junij 1842.

NEDERLAND			Gebl.	RUSLAND.			Gebl.
Werk. Schuld 2½ pCt.	52	52¼	$52\frac{1}{16}$	1798, 1816.... 5 pCt.	105¼	106	105⅝
Dito dito..... 5 „	100¾	101	100⅞	1828, 1829.... 5 „			
Rest. Uitg. dito........				1831, 1833.... 5 „			
Kansbilletten				Dito bij *Hope*.. 4 „	89½	89¼	89⅝
Amortis. Synd. 4½ pCt.	92¾	93¼	93	Inschr. in Assig. 6 „			
Dito dito .....3½ „				Certifi. van dito 6 „			
Handel-Maats. 4½ „	150½	151¼	150⅝	AMERIKA ......6 „			
O. I. Leening 5 „	99	99¼	$99\frac{1}{16}$	Dito...... ... 5 „			
Aand. Rijn Spoorw....				POLEN.			
Dito Haarlemmer......				Aand. met Lot. fl. 500 *f*			
Dito Rotterdam.......	74¾	75¼	75	OOSTENRIJK.			
Haarl. Meer... 5 pCt.				Metaliek....... 5 pCt.			
SPANJE.				Dito .... 2½ „			
L.b. *Ard.* van 85 £ 5 pCt.	19½	20	$19\frac{13}{16}$	W.-B. bij *G. & Co* 5 „			
Ardoins Coupon..	19	27¼		BRAZILIË.			
Passive..............				Obl. te Lond. 5 pCt.			

Handelmaats. 1837/39, 102, 102½, 102¼; Ardoin onb. st. 15½, 16½; Pruis. aand. met lot. Rs 50, 151, 152. 151½; Amer. Bank-Act. 5¼, 5½, 5⅜.

Binnenlandsche fondsen hebben over het algemeen weinig of geen verschil in koers opgeleverd, met uitzondering van Handelmaatschappij, welke met veel handel weder ¼ à ½ pCt. zijn teruggegaan.

Van buitenlandsche fondsen zijn Spaansche, door de hoogere markten van buiten, williger geweest; zoo ook de Coupons derzelve; Bank-Actiën Philadelphia, door hooger koers van America, beter in prijs, overigens prijshoudend.

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Directie maakt, ingevolge het 94ste der Artikelen van Overeenkomst, bekend, dat, door den *Raad*, in deszelfs zitting van heden, in overeenstemming met de bepalingen van het 92ste en 9de der evengemelde Artikelen, is besloten tot de uitkeering van een *dividend*, over het boekjaar 1841, ten bedrage van *vijf en veertig Gulden*, over elk aandeel, groot *f* 1000, staande *op naam*; en verwittigt dien ten gevolge de Houders van *Aandeelen op naam*, dat, overeenkomstig den inhoud der bij die Aandeelen afgegevene nieuwe dividend-bewijzen, tot de betaling, tegen intrekking van het *zevende* derzelve, zal worden gevaceerd bij de *Nederlandsche Bank te Amsterdam*, en wel te beginnen met *Maandag den 1 Augustus* 1842.

Amsterdam, den 17 Junij 1842.
VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Directeur, fungerend Secretaris.*

*** Getrouwd:
Harlingen, den 19 Junij 1842.
JOHs. VAN ELST, en
J. M. DECKER,

*** Heden beviel van eene DOCHTER G. KOUMANS SMEDING, Echtgenoot van
Leeuwarden, den 13 Junij 1842. H. G. KNORRE.
Eenige kennisgeving.

*** Te Amsterdam is op den 14 Junij 1842 van een' ZOON bevallen A. DE CLERCQ, geboren STINSTRA.

*** Mijne geliefde Echtgenoot ANNA DEKETH, beviel heden, zeer voorspoedig, van eene DOCHTER.
Leeuwarden, den 15 Junij 1842. M. S. DE WAL.

*** Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe H. S. DEURINK, geb. DE VRIES.
Koevorden, den 15 Junij 1842.

ZWAAGWESTEINDE, den 16 Junij 1842. Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER, A. E. ANDREÆ, geliefde Echtgenoote van
J. DOUWES JR., *Predikant.*

*** Na eene kortstondige ongesteldheid overleed heden avond ons geliefd jongste Zoontje JACOB JAN, in den ouderdom van bijna vijf jaren.
Nijehaske, den 10 Junij 1842.
H. E. FEENSTRA.
J. A. FEENSTRA, geb. BUIJN.

*** Den 14 Junij 1842 overleed op den huize Oranjestein nabij het Heerenveen, ons eenig Kindje CORNELIA CHARLOTTA, in den ouderdom van tien maanden.
Mr. J. BIERUMA OOSTING.
Eenige kennisgeving. A. V. BIERUMA OOSTING, geb. BRANTSMA.

*** Heden overleed in den ouderdom van twee en tachtig jaren, onze geliefde Moeder SIJTSKE WEPKES, Weduwe van REITZE ATTEMA, in leven Notaris en Secretaris der grietenij Stellingwerf-Westeinde.
Wolvega, den 15 Junij 1842.
A. R. ATTEMA,
en namens mijn Zusters en Behuwdbroeder.
Eenige kennisgeving.

AUGUSTINUSGA, den 15 Junij 1842. Heden is in den ouderdom van 66 jaren, na eene Echtverbindtenis van 33 jaren, subiet overleden ANDIANA SPANIJAERTS, in leven Echtgenoote van den Heer ANTONIE NICOLAIJ, oud Rijks- en Grietenij-Ontvanger aldaar.

*** De Algoede nam heden tot onze bittere droefheid, op het alleronverwachtst ons jongste Kindje GEUGJEN ALBERTUS, tot zich, in wiens bezit wij ons bijkans 2½ jaar verheugden.
Dockum, den 16 Junij 1842.
D. MEINDERSMA Wz.
E. L. MEINDERSMA, geb. MURRAIJ BAKKER.
Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen omstreeks 6 uren, overleed aan de gevolgen van beroerte, mijn geliefde Man WIJBREN SIPKES TACONIS, in den ouderdom van ruim 51 jaren, waarvan ik 29 jaren met hem in eenen genoegelijken echt mogt leven.
Joure, den 17 Junij 1842. TETTJE H. BORGER.

⁎⁎ Heden morgen ten 5½ ure overleed alhier, in den ouderdom van 53 jaren, mijn waarde Echtgenoot HENDERIKUS BERNARDUS HORSKER, in leven Mr. Schoen- en Laarzenmaker.

Leeuwarden, M. HOGENHUIS,
den 17 Junij 1842. Wed. H. B. HORSKER.

De Affaire zal door mij, met behulp van mijnen Zoon worden voortgezet; terwijl ik mij verder in de gunst blijf aanbevelen.

⁎⁎ Heden overleed aan de gevolgen eener beroerte, KLAAS MIENTS SINNEMA, in leven Landbouwer onder Leeuwarden, in den ouderdom van ruim 69 jaren.

Leeuwarden, J. A. NIJSLOOT,
den 18 Junij 1842. J. T. TERPSTRA,
Uitvoerders van des Overledenes uitersten wil.

Vrienden en Bekenden in en buiten de stad, gelieven deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

⁎⁎ Heden morgen overleed tot onze innige droefheid ons eenigst geliefd Kindje AURELIA, slechts 14 maanden oud.

Sneek, JOHns. FEENSTRA.
den 18 Junij 1842. ROELOFKE v. d. MEER.

⁎⁎ Heden nacht overleed ons jongst Zoontje JOHAN MENNO, ruim 6 maanden oud.

Harlingen, M. GOSLINGS.
den 19 Junij 1842. A. GOSLINGS, geb. GREIJDANUS.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van den Dorpe *Cubaard*, op Dingsdag den 28 Junij 1842, des voormiddags ten elf ure, in de Kerk aldaar, ten einde DRIE GECOMMITTEERDEN uit hun midden te verkiezen, welke benevens Grietman en Assessoren eenen nieuwen SCHOOLONDERWIJZER aldaar, zullen kunnen voordragen.

Wommels, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 15 Junij 1842. I. F. VAN EIJSINGA.
Ter ordonnantie van dezelven,
R. BINKES.

DE GRIETMAN VAN DANTUMADEEL, maakt mits deze bekend, dat van af Maandag den 20 Junij 1842, tot weder opzegging toe, de DANTUMAWOUDSTER TREKWEG voor de passage van Rijtuigen, Paarden en Vee, onbruikbaar is, ten gevolge der reparatie van de in dien Weg gelegene Brug.

Rinsumageest, *De Grietman voornoemd,*
den 16 Junij 1842. J. J. BERGSMA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BARRADEEL, daartoe door belanghebbenden verzocht, roepen mits deze op, de Eigenaren der Landerijen gelegen tusschen den Slagtedijk den zoogenaamden Middelweg, de Liauckama en Vrouwen Lanen, en de Zeedijksvaart onder Sexbierum, om te compareren op Zaturdag den 2 Julij aanstaande, des voormiddags ten elf ure, in de Herberg de Zon te Sexbierum, ten einde te beraadslagen en te besluiten op de dan te doene voorstellen tot Stichting eener Bepoldering van gedachte Landerijen, en tot bevordering van hetgeen bevonden mogt worden daarop te moeten volgen.

Sexbierum, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 18 Junij 1842. H. B. VAN DER HAER.
Ter ordonnantie van dezelven,
E. J. ALTA.

HET BESTUUR *der Dieperderhem* maakt bekend, dat de passage over de MARNEZIJL bij Bolsward, voor Rijtuigen zal zijn gesloten van af 24 Junij tot 15 Julij e. k.

Het Bestuur voorn.,
Bolsward, den 18 Junij 1842. M. STEENSMA, *Pres.*

DE INGELANDEN der in den jare 1841 gestichte POLDER te Stiens, worden verwittigd, dat de algemeene Vergadering derzelve, tot opneming der Rekening wegens de administratie door Gecommitteerden over het eerste Polderjaar, alsmede om door de presente Eigenaars of derzelver Volmagten volgens Polder Contract, wegens te doene voorstellen, te besluiten; — bepaald is op Zaturdag den 25 Junij 1842, ten huize van *D. J. Bruinsma*, te Stiens, des namiddags ten twee ure.

AANBESTEDING.

OP Woensdag den 29 Junij 1842, des avonds ten vijf ure, zal in de Herberg de Zon te Sexbierum, worden gepresenteerd aan te besteden:

1. Het WEGBREKEN van een BRUG of TILLE in den weg genaamd de Hornestreek bij de Hooge Wier onder Sexbierum, en het WEDER BOUWEN op die plaats van een geheel NIEUWE BRUG met leverantie van de daartoe vereischte Materialen; waarvan het Bestek en de Conditiën ter lezing liggen in de Korenbeurs te Franeker en in de bovengemelde Herberg te Sexbierum, en
2. Het doen van eene BELANGRIJKE REPARATIE aan de Brug op de Nieuwe Buren te Sexbierum met Leverantie van de daartoe noodige Bouwstoffen, volgens Bestek en Conditiën ook in de Herberg *de Zon* te Sexbierum ter lezing liggende.

DE Notaris G. BAKKER, te Huizum, zal, op HEDEN Dingsdag den 21 Junij, des namiddags om 4 ure, in het Schippershuis, bij *Brouwer*, op het Vliet, nabij Leeuwarden, *finaal* verkoopen:

1. Een snelzeilend wel onderhouden SLOEP-JAGT, genaamd *Jr. Hendrik Maurits*, met overdekte Roef en zeer logeable inrigting, voorzien van volledige Inventaris en Ameublement, groot 12 tonnen; gebouwd onder opzigt van den Scheeps-Architect wijlen den Heer *F. N. van Loon*; en liggende ter bezigtiging bij de Potmarge, te Leeuwarden; waarop *slechts* geboden is *f* 311.
2. Eene wel geconserveerde BOOT, bekend als snelzeilende, zijnde *onover* dekt en geijkt op 3½ tonnen, met Inventaris; liggende ter bezigtiging aan de Pauwbrug, op het Vliet, bij Leeuwarden; waarop *slechts* is geboden *f* 160.

Verkooping van de Stads Herberg bij Bolsward,

DE Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, op Donderdagen den 23 Junij 1842, provisioneel, en den 30 dierzelfde maand, finaal, telkens des namiddags ten 3 ure, in na te noemene Herberg, tegen strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

Eene kapitale HUIZINGE en HERBERG, met SCHUUR, waarin Stalling voor 25 Paarden en 13 Koeijen; uitgestrekte ERF, BLEEKVELD, KEGELBAAN en verdere annexen, *de Stads Herberg* genaamd, staande en gelegen aan den Rijdweg en de Makkumervaart buiten de Blaauwpoort te Bolsward, geteekend letter F, no. 713, bekend ten Kadaster gemeente Bolsward, in sectie B, op nos. 142, 143, 807 en 808. — Dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden.

PUBLIEKE VERKOOPING.

DE Notaris J. C. MANN, residerende te Workum, zal na bekomen autorisatie der Regtbank van het arrondissement Sneek, op tijd en plaats nader te bepalen, publiek bij strijk- en verhooggeld, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Eene uitmuntende zoo goed als nieuw en ruim beklantte HUIZINGE en BAKKERIJ, staande en gelegen op het neringrijkste der stad Workum, en aldaar gekwoteerd wijk D, nummer 44, in het Kadaster bekend onder sectie A, nummers 108 en 1238, hebbende eene inhoudsgrootte van 10 roede en vier-en-tachtig el, door *Jan van der Laan* laatst als eigenaar bewoond geweest, doch met den dood ontruimd.
   Dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden.
2. Eene HUIZINGE en BAKKERIJ, met derzelver ERVE cum annexis, staande en gelegen te Workum, en aldaar gekwoteerd met wijk D, nummer 82, in het Kadaster bekend onder sectie A, nummers 168, 169 en 170, hebbende eene inhoudsgrootte van vijftien roede en zeventig el, wordende thans bewoond door *Wijtze Sjerps de Jong*, doch op den twaalfden Mei 1843 vrij te aanvaarden.

Zijnde de Conditiën van Verkoop te vernemen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

MR. C. M. A. SIMON VAN DER AA, Procureur bij het Provinciaal Geregtshof van Vriesland en de Arrondissements Regtbank te Leeuwarden, gedenkt ten overstaan van een daartoe bevoegd Beambte, op Donderdag den 23 Junij 1842, des morgens ten 10 ure, ten huize van *J. E. van der Klamp*, Bloemist op Vijversburen onder Leeuwarden, publiek bij boelgoed, à contant te verkoopen:

Eene aanzienlijke partij welgekweekte en goed onderhoudene ORANJERIE en POTGEWASSEN, bloeijende BLOEMEN en PLANTEN, bestaande in Dhalia's, en meer dan 70 soorten, diverse Rosen, Pelargoniums, Erica's, Oranje Boomen en vele andere soorten van fijne Planten en Gewassen, bij Biljetten breeder omschreven; alsmede Bakken, Kasten, Glazen, Machine van verwarming, en wat verder tot eene compleete Bloemisterij behoort. Alles te bezien van af Zaturdag den 18 Junij e. k.

HOOI-BOELGOED.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op *heden* Dingsdag den 21 *Junij* 1842, des namiddags precies ten 5 ure, ten huize van *Taeke Harmens Poelsma*, in de Schrans onder Huizum, publiek bij boelgoed, met Crediet presenteren te verkoopen:

Het op steel staande GRAS van ongeveer 7 bunder 54 roede uitmuntend Greidland, in twee stukken, liggende bijlangs en in den hoek der Boxumerdijk onder Goutum, en bij de Wed. en Erven *T. A. Overdijk* in gebruik; en zulks in perceelen. Voorwaarden te vernemen ten Kantore van den Notaris.

BOELGOED.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, Eerste Deurwaarder bij de Arrondissements Regtbank te Leeuwarden, zal op Vrijdag den 24 Junij 1842, des namiddags 1 ure, ten huize van *B. U. Schaap*, op de Koemarkt te Leeuwarden, verkoopen: 2 Nieuwe CHAISEN en een gebruikte KAPCHAIS; aldaar des voormiddags te bezigtigen.

HOUTVEILING.

S. TULP, te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 30 Junij 1842, ten 9 ure voor den middag, op den Aarsentuin bij Leeuwarden, ten overstaan van den Notaris Mr. P. ANDREÆ, aldaar, verkoopen: Eene aanzienlijke partij beste Zeeuwsche IPEN BOOMEN, van onderscheidene zwaarte en lengte; zeer geschikt voor Kastmakers, Wagenmakers enz.

Verkooping van Boeken.

DE Boekhandelaar J. SWARTS, *tegen over het Waagsplein te Leeuwarden*, zal binnen kort verkoopen: Eene belangrijke verzameling BOEKEN, uitmakende de Bibliotheek van wijlen den Wel Eerwaarden en zeer Geleerden Heer JOHANNES FREDERIK KORFF, in leven Emeritus Predikant van *Oldeberkoop en Schoolopziener*. Partijen ter bijvoeging kunnen dagelijksch bij bovengemeldden worden ingezonden.

LEES HIER.

HET Boelgoed van de SLATTINGS-GEREEDSCHAPPEN, bij de Menaldumervaart onder Menaldum, zal in plaats van op Donderdag den 23sten, zoo als vroeger is geadverteerd, op Maandag den 27 Junij 1842, des morgens ten 9 ure gehouden worden. ZEGT HET VOORT.

NB. UIT DE HAND TE KOOP: Eene partij FUIN, te Deinum, zeer geschikt aan de Harlinger Vaart. Onderrigt bij M. VAN DER HOGT, te Deinum.

AL diegenen welke iets hebben te vorderen, of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen JAN VAN DER LAAN, in leven Bakker te Workum, en aldaar overleden den 23 Mei jl., worden verzocht om daarvan binnen veertien dagen aangave en betaling te doen, ten Kantore van den Notaris J. C. MANN, te Workum.

FRIESCHE MEER- EN KANAAL-STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

WORDT bekend gemaakt, dat de STOOMBOOT *WILLEM DE EERSTE*, ten gevolge van de buitengewone droogte van het vaarwater de Wijmerts, niet meer de Stad *IJlst* en *Heeg* kan aandoen, doch de Reizen van *de Lemmer* naar *Sneek* vice versa, op de aangekondigde uren zal volbrengen langs de *Welle*, aan te vangen met Dingsdag den 21 Junij 1842.

Bloemen en Plantgewassen in den Prinsentuin.

NB. R. K. BRINK, Bloemkweeker alhier, heeft de eer te berigten, dat hij thans is uitgepakt met eene zeer fraaije partij BLOEMEN en PLANTGEWASSEN, in den Prinsentuin, bestaande in 70 à 80 soorten van de schoonste bloeijende Pellargoniums, en eene schoone partij Engelsche Dhalia's in Potten, welke beginnen te bloeijen; voorts Plantgewassen in soorten. Beveelt zich vriendelijk in de gunst van het geëerd publiek, belooft eene prompte en civiele bediening.

Leeuwarden, den 21 Junij 1842.

Probatum middel voor Bittere of Sterke Boter,

IS te bekomen bij den ondergeteekende, 's Maandags te Joure bij A. CORNEL, Dingsdags te Sneek bij KISJES, in het Oude Koffijhuis, Woensdags bij SCHAAFSMA te Balk, Donderdags te Bolsward in de Wijnberg, Vrijdags te Leeuwarden in het Groot Wagentje, en Zaturdags in de Wijnberg te Heerenveen.

Bovenknijpe, den 19 Junij 1842. H. S. DE BOER.

ONdergeteekende recommandeert zich in het maken en repareren van MOLEN- en RIJTUIGWERK, verzoekende een ieders gunst, onder belofte van eene prompte en civiele bediening.

K. E. WAALKES.
Mr. Smid bij de Halfmaanspoort te Dockum.

OKKE TJIPKES OKKEMA, Voerman en Rijtuigverhuurder, wonende op het Schoenmakersperk te Leeuwarden, beveelt zich ten vriendelijksten in een ieders gunst.

DE Ondergeteekende KLAAS IJMES VAN DER VALK, Landbouwer te IJtens, maakt bij deze den belanghebbenden bekend, dat hij bij procuratie op heden, notariëel gepasseerd, aan R. T. ZIJLSTRA, Onderwijzer te IJtens, een algemeen beheer van zaken heeft opgedragen.

IJtens, den 15 Junij 1842. K. IJ. v. d. VALK.

Galoppeerpartij te Lemmer.

MET toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur, gedenken de Kasteleins J. ADEMA, A. TEITSMA en J. TULLENERS, op Vrijdag den 24 Junij 1842, te laten Vergaloperen: *Een buitengewoon zwaar en fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS* tot Prijs, en *een dito SNUIFDOOS* tot Premie. De aangifte der Paarden ten huize van *Tulleners*, des middags ten twaalf ure.

Harddraverij te Kollum.

MET consent van den Heer Grietman van Kollumerland en Nieuw Kruisland, gedenken eenige Liefhebbers, en de Kastelein W. v. d. WAL, in de Gouden Roskam te Kollum, op Donderdag den 7 Julij 1842 (in plaats van Donderdag den 23 Junij, zoo als vroeger geannonceerd is) te laten Verharddraven: *Een buitengewoon groot ZILVEREN SCHENKBLAD.*

Alle Paarden tot genoegen der Keurmeesters worden toegelaten. De aangifte zal om 11 en de monstering om 12 ure plaats hebben bij genoemden Kastelein.

PS. Een ieder wordt verzocht in aanmerking te nemen, dat W. v. d. WAL geheel alleen is, die als Kastelein een groot aandeel ter bekostiging van den Prijs voor zijne rekening neemt; dat alle andere Kasteleins er zich van afgezonderd hebben, en dat bij W. v. d. WAL ten volle voor ruime Stalling, Gras en Land zal worden gezorgd. Ook zal er een uur vóór het begin worden gedineerd.

EENIGE LIEFHEBBERS.

)o( )o(EEN KASTMAKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij K. J. BAKKERS, Mr. Kastmaker te Dokkum. *Brieven franco.*

⁎⁎ *Op heden is in alle Boekwinkels verkrijgbaar:*

NATUURKUNDIGE BESCHOUWING
VAN
HET HUWELIJK,
IN BETREKKING TOT
DE ZEDELIJKHEID, DE BEVOLKING EN DE GEZONDHEID, BENEVENS EENE
aanwijzing van alle voorwaarden en vereischten, welke tot en in hetzelve gevorderd worden.

Naar het Fransch, volgens de beroemde Hoogleeraren BUFFON, VIREY, MARC en RICHERAND, doch hoofdzakelijk volgens
J. B. BOUSQUET,
DOCTER IN DE GENEESKUNDE EN IN DE LETTEREN, SECRETARIS EN LID VAN DE KONINKLIJKE AKADEMIE VAN GENEESKUNDE TE PARIJS. *Prijs f* 1,25.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.